N°. 3498.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

1868.

Dieu et mon Droit.

Dit blad verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden franko p. p. *f* 6.00.

Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan „het Bureau van DE TIJD."

VRIJDAG 5 NOVEMBER.

Advertentiën van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 4 November.

Telegrafische dépêches in de *Indépendance belge* en in het *Handels-* en *Effektenblad* verschenen, geven omtrent de beëindiging [illegible] Mortara berigten, die niet eensluidend, noch op het oogenblik, dat wij dit schrijven, van elders bevestigd zijn. Wij blijven derhalve, tot dat er nadere tijdingen komen, in het onzekere. Inmiddels haast zich de *Utrechtsche Courant* van Woensdag te verzekeren dat „*de Tijd* met de overige „klérikalen niet gaarne zien zullen" dat „de Paus geweken is" voor „de kracht der publieke opinie." Wat weet de *Utrechtsche Courant* van onze gezindheid te dien aanzien? Wij hebben er noch direktelijk noch indirektelijk een woord over gezegd. Over de zaak-zelve van Mortara hebben wij genoegzaam het stilzwijgen bewaard; dewijl wij 't alleen verbroken hebben om te betoogen, dat het daarover in de pers gemaakt geraas minder ten doel had om het Christen kind aan den Israëlitischen vader terug te doen geven, dan om tegen Rome kabaal te maken. Daarop heeft de *Utrechtsche Courant* zeer wijsselijk gezwegen. En in plaats van te antwoorden op hetgeen wij gezegd hebben, leent zij ons eene opinie, die wij niet hebben geuit. Dat is al te beleefd. Wil de *Utrechtsche Courant* jegens ons vermoedens maken; dat staat haar vrij. Maar zoo lang wij zelf niet gesproken hebben, heeft zij geen regt om in onzen naam verklaringen af te geven. En zelfs wat de vermoedens aangaat, waar het eene voor ons zoo gewigtige zaak betreft als de handeling van den Paus; daar moest men, blijkens al onze antecedenten, verwachten, dat wij niet geneigd kunnen zijn datgene af te keuren, wat Zijne Heiligheid zal begrijpen te moeten doen.

Maar daaruit kan men dan ook het gegrond vermoeden afleiden, dat aan ons stilzwijgen in de zaak van Mortara de beteekenis niet kan worden gegeven, dat wij instemmen met — of verlegen zijn voor al het geschrijf, dat daarover door de vijanden van den Pauselijken Stoel is in de wereld gezonden. Dat alles heeft op ons geen anderen indruk gehad, dan dien van een diep medelijden voor de hartstogten, die deze gelegenheid gebruiken, om lucht te geven aan den jegens Rome gevoeden haat.

Wij hebben den storm laten opkomen en uitwoeden, daar wij verzekerd waren, dat hij van lieverlede bedaren en dan de gelegenheid laten zou tot eene kalmere waardeering van de zaak. Te midden van de gisting der hartstogten zou onze stem gesmoord zijn geworden, zoo zij zelfs niet olie in het vuur zou hebben geworpen. Maar gelijk er een tijd is van zwijgen, zoo is er ook een tijd van spreken. Wij achten dien thans aangebroken, en zullen derhalve pogen een eenvoudig verslag te geven van de toedragt der zaak. Wij gelooven dat dit voldoende zal zijn, om aan de opregten van harte een beter denkbeeld over den H. Stoel te geven.

In de eerste plaats is het gebeurde te Bologna niet geschied ten gevolge van een gril of van persoonlijke willekeur; maar alleenig tot uitvoering van eene bestaande wet, die, zoo zij voor het ouderlijk gevoel van Mortara smartelijk is, daarom toch evenmin onmenschelijk als tyranniek kan worden genoemd. Men moet namelijk in dergelijke aangelegenheid niet slechts letten op de quæstie van het menschelijk gevoel, maar daarnaast ook op de regten en pligten van Staat of Kerk. Er is veel in elke wetgeving, dat voor onmenschelijk kan worden uitgekreten, wanneer men slechts acht geeft op het bloeden van het menschelijk hart. Neem b. v. de nationale militie. Hoe dikwerf gebeurt het niet, dat ten oorlog wordt opgeroepen de tweede zoon van eene arme weduwe, die voor zijne moeder en zusters en broeders de eenige kostwinner is? Zijn vertrek brengt 1° het gansch gezin tot de grootste armoede en tot den bedelstaf, en 2° gebeurt het maar al te dikwerf dat de brave knaap, die als godsdienstig jongeling vertrok, terugkeert in het ouderlijk gezin, niet slechts bedorven van zeden, maar daarenboven van de voorvaderlijke godsdienst vervallen. Voorbeelden zijn er, helaas te veel! Kan men ook hierop geene pathetische volzinnen in opgewondene verontwaardiging te zamen brengen, om de wreedaardigheid en de onmenschelijkheid te schilderen van onze maatschappij, die aan eene arme verlatene weduwe en aan hare hulpelooze weezen den zoon ontweldigt, die voor [illegible] is, dien zij niet missen kunnen, middelerwijl tot overmaat van ramp de weduwe de niet ongegronde vrees heeft dat de armoede, waarin men haar dompelt, zal worden opgevolgd door een nog grooter ongeluk, den terugkeer namelijk van haar zoon met verlies van zeden en geloof? Is daarom de wet, die zulk vertrek voorschrijft, slecht, onregtvaardig, onmenschelijk? Men zal te regt ontkennend antwoorden. Maar dat antwoord zal niet verhinderen, dat het moederlijk gevoel diep gegriefd, en het moederlijk hart pijnlijk gewond wordt. Men ziet daaruit, dat wat smartelijk is en het ouderlijk gevoel kwetst, niet daarom altijd veroordeelenswaardig is. Men moet in dergelijke aangelegenheden naast de gevoelsquæstie, die van de regten en pligten stellen, welke ook hare eischen hebben. En nu kan ten minste ieder weten, dat het Christendom vele smartelijke eischen heeft. Het Evangelie is er vol van.

De Kerk heeft reeds vóór twaalf eeuwen in een Koncilie zich deze vraag gesteld: wat haar te doen stond met gedoopte kinderen van Israëlitische ouders? Van den eenen kant stond de vader, die regt op zijn kind heeft; van den anderen kant stond het gedoopte kind, dat regt heeft op het behoud van de verkregene genade. Moest de Kerk beslissen voor den vader tegen het kind, of voor het kind tegen den vader? Het Koncilie heeft geoordeeld, dat het bovennatuurlijk regt van het kind zwaarder woog dan het natuurlijk regt van den vader. Het besliste ten voordeele van het kind. En die beslissing heeft sinds door alle eeuwen altijd de praktijk van de Kerk geregeld.

Het was hard voor het ouderlijk gemoed, dat begreep ook de Kerk. Maar ziehier ook welke voorzorgen zij genomen heeft, om zoo min mogelijk in het geval te geraken, dat zij aan dergelijke beslissing gevolg zou moeten geven.

1°. heeft zij onder zware kerkelijke straffen ten allen tijde verboden, dat iemand ooit het kind van een Israëliet zou doopen buiten toestemming van de ouders, zoo lang het niet tot de jaren van verstand zou zijn gekomen, waarop het bevoegd kan worden geacht om zelf een redelijken wil te hebben.

2°. Daarop heeft zij uitzonderingen toegelaten slechts in twee gevallen; namelijk [illegible] kind door de Israëlitische ouders verlaten zou zijn, of wat in het geval van Mortara heeft plaats gehad, [illegible] het kind in dusdanig gevaar van sterven zou [illegible]keeren, dat de dood ontwijfelbaar en nabij schij[illegible]

3°. Daarmede nog niet [illegible]vreden, heeft de Kerk hare voorzorgen nog verder u[illegible]estrekt. Zij heeft, uit vrees dat vrouwelijke bedienden, door onbehoorlijken geloofsijver gedreven, ligtvaardiglijk tot den doop van Israëlitische kinderen zouden overgaan, aan alle vrouwen verboden, dat zij in dienst bij Israëlieten zouden gaan; en te gelijkertijd heeft zij, waar zij daartoe bevoegd was, aan de Israëlieten op geldboeten verboden, Christene vrouwelijke dienstboden aan te nemen.

Wanneer men nu dit alles bij elkander neemt, heeft dan iemand het regt de Kerk, om deze wetgeving, van onmenschelijkheid en krenking van het natuurregt te beschuldigen? Voor iemand, die aan de waarde van het Heilig Doopsel gelooft, die dit aanziet, niet voor eene bloote plegtigheid, maar voor een Sakrament, dat een onuitwischbaar karakter in de ziel drukt, dat de erfzonde uitwischt, Christus mededeelt en den H. Geest over den gedoopten uitstort; die zal bij aandachtige overweging niet ligtelijk de beschuldiging toestemmen, tenzij hij denkt alleen aan de gevoelsquæstie des vaders, en daarbij de regten van het kind over het hoofd ziet.

Voor Israëlieten en die soort van Protestanten, welke slechts Christen zijn in naam, aan het doopsel geene bovennatuurlijke werking toekennen, maar het houden voor eene uitwendige vertooning zonder mededeeling van eenige inwendige kracht, is dat minder afdoend. Desniettegenstaande is het medegedeelde toch niet zonder invloed, om de Kerk bij hen te beveiligen tegen de geuite beschuldigingen. Zij zouden van hun ongeloovig standpunt regt hebben te spreken, wanneer de Kerk toeliet, dat de Israëlieten door list en bedrog werden verrast. Maar dewijl zij dat niet doet, dewijl zij integendeel al wat bij mogelijkheid te doen was, heeft te werk gesteld, om alle list en bedrog te voorkomen, zoo vervalt daardoor van zelf veel van de beschuldigingen.

Mortara, toen hij zich te Bologna neerzette, kon en moest weten, welke de wetten zijn van den Kerkelijken Staat, wetten, die sinds twaalf eeuwen bestaan, en altijd zonder tegenspraak zijn in praktijk gebragt. Als hij eene Katholieke dienstbode nam, dan moest hij weten, dat hij én zelf deed wat hem verboden was én tevens de dienstbode tot eene verbodene zaak in verzoeking bragt. Daarenboven moest hij weten aan welke gevolgen hij zich blootstelde, indien zijne kinderen doodelijk ziek werden.

Desniettemin nam hij eene Christen dienstmaagd. Zijn zoon werd ziek en er was een oogenblik, dat de ouders zelven het kind in doodstrijd zagen. Wat hij had moeten verwachten gebeurde. De dienstmeid het kind in het uur des doods ziende, doopte het. Dat bleef gedurende jaren geheim; en 't is eerst nu een jaar geleden toevallig uitgekomen op deze wijze. In November van verleden jaar was een ander kind van Mortara doodelijk ziek geworden — en later gestorven. De dienstbode, die het eerste kind gedoopt had, was nog bij hem in dienst. Zij werd door een haar bekend persoon aangezocht om dit kind te doopen. Maar de dienstmaagd weigerde dit, omdat zij het andere kind in dergelijk gevaar gedoopt had. Zij was daarover zeer in verlegenheid en ongerust, omdat het gedoopte kind niet gestorven was. Dit kwam ter oore van de bevoegde magt, die de zaak onderzocht, en het besluit nam, dat bekend is.

Nu mogen de Israëlieten en ongeloovigen die wet afkeuren; er mogen anderen zijn, die in den toestand van onze maatschappij de handhaving dier wet ondoelmatig achten; niemand zal kunnen beweeren, dat in dat feit, zoo als het daar ligt, iets verraderlijks, iets onnatuurlijks, iets onmenschelijks ligt. Willens en wetens heeft Mortara zich blootgesteld aan de toepassing van eene bestaande en algemeen in de Kerkelijke Staten bekende wet. Hij heeft er zich aan blootgesteld door overtreding van die verbodsbepalingen, welke hem voor alle gevaar van de toepassing dier wet konden beveiligen.

Wij mogen nu daaromtrent den Israëliet Mortara niet hard vallen; maar wij mogen aan hen, die van het gebeurde partij trekken, om alle hartstogten in Europa tegen den H. Stoel in beweging te brengen, toch vragen, of die toedragt van zaken zoo barbaarsch, en zoo onmenschelijk is, als men haar heeft getracht voor te stellen? Wij houden ons overtuigd, dat elk eerlijk gemoed, 'twelk de gebeurtenis zonder vooroordeel en in kalme stemming overweegt, met ons tot de overtuiging zal komen, dat de opgezette storm niet dient om ter hulp te komen aan Mortara, noch uit medelijden voor Mortara, is ontstaan; maar voornamelijk daaraan te danken is, dat de zaak in een valsch daglicht is voorgesteld, om de gemoederen tegen den Heiligen Stoel op te winden.

Een Engelsch blad, *the Weekly Register* bevat onder zijn Indische berigten het volgende feit:

„Ongeveer een maand geleden gelukte het een predikant van de Bapistische sekte, om een Indiesch kind tot de Christelijke godsdienst te bekeeren. De Indische vader vroeg de teruggaaf van het kind. Hij bad, smeekte, klaagde bitter over het verlies van zijn zoon; maar de predikant bleef onwrikbaar. Hij weigerde den bekeerling terug te geven. Een do[illegible] was het gevolg dier weigering. De Britsche o[illegible]en gaven haar goedkeuring aan de terughouding [illegible] het kind. Zoo stonden de zaken bij het vertrek van den post."

Door de Regering is aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangeboden een ontwerp van wet tot het verleenen van tiendevrijdom ter bevordering van landaanwinning. De aanleiding tot dit ontwerp is het volgende: De wet van den 6en Junij 1840 heeft de ontginningen en droogmakingen, mits vervulling van eenige formaliteiten, vrijgesteld van de aan 's Rijks

domein verschuldigde tienden, maar voor de *bekadingen en bedijkingen* slechts tijdelijken vrijdom van de aan 's Rijks domein toekomende novale tiend toegelaten.

Intusschen zijn sommige bekadingeen en meestal al de indijkingen kostbare ondernemingen, welke voortdurend aan de werking van eb en vloed en van den golfslag onderhevig, doorgaans meer kosten van aanleg en onderhoud dan ontginningen en droogmakingen, behalve dat zij voortdurend aan vernieling door doorbraak blootliggen, hetgeen met ontginningen nimmer en met droogmakingen zeldzaam het geval is. Lettende op dit belangrijk verschil, heeft de Regering zich de vraag voorgesteld, of het regtmatig is, de bekadingen en bedijkingen met de aan 's Rijks domein toekomende tiendregten bezwaard te laten, en zij is dienvolgens tot het besluit gekomen, dat deze tiendregten, ter bevordering van gelijkmatigheid en in 't bijzonder ter bevordering van inpolderingen, aan den landbouw ten offer kunnen worden gebragt.

Daartoe strekt het aangeboden wetsontwerp.

Daarbij wordt het tiendregt van derden geheel ongedeerd gelaten. Even zoo blijft het regt van 's Rijks domein bestaan, voor zooveel betreft de reeds bestaande bekadingen en bedijkingen; zoo mede het tiendregt ten behoeve van den Staat, in vroegeren en lateren tijd bij de verkoopingen van dominale buitengronden en platen uitdrukkelijk voorbehouden.

Bij de wetsvoordragt worden alle bekadingen en bedijkingen voor de toepassing der tiendvrijdommen gelijk gesteld en het tiendregt van 's Rijks domein weggenomen.

Ook zijn door de Regering aan de Tweede Kamer ingezonden *drie* ontwerpen van wet, strekkende *a* tot afschaffing der slavernij in de kolonie Suriname; *b* tot afschaffing der slavernij in Curaçao, Bonaire, Aruba, St.-Eustatius en Saba; en *c* ter tegemoetkoming aan de gewezen eigenaren van slaven op het Nederlandsch gedeelte van St.-Martin, en om de slavernij aldaar geheel te niet te doen. Het leidend denkbeeld van de thans aangeboden ontwerpen is bestaande toestanden, voor zooveel noodig gewijzigd, zoowel mogelijk te behouden als dit met den vrijen wil der betrokken meesters en slaven vereenigbaar is en gevolgelijk het scheppen van nieuwe toestanden door de wet te vermijden. Het hoogste doel dat bereikbaar is en waarnaar gestreefd wordt is, dat de vrijgemaakte slaven als vrijwillige arbeiders verblijven op de plantaadjes, waaraan zij door geboorte en gewoonte gehecht zijn. Het overgaan en meer nog het overbrengen van slavenmagten naar andere plantaadjes moet en zal zooveel mogelijk vermeden worden. De overplanting van de geheele slavenbevolking naar te scheppen landelijke gemeenten vervalt geheel. De Regering heeft gemeend het aan de keus der eigenaars te moeten overlaten, of zij al dan niet hunne plantaadjes en gronden met de slaven willen afstaan. Daardoor worden allen bevredigd en wordt tevens het algemeen en duurzaam belang der kolonie het best bevorderd. — De losprijs is in drie deelen gesplitst: voor suikerplantaadjes, voor koffij- en cacaoplantaadjes, kweek- en kostgronden en voor katoen-, rijst en houtplantaadjes. Het denkbeeld van vereeniging der vrijgekochte slaven in landelijke gemeenten bij het tegenwoordige voorstel is geheel verlaten en daarbij wordt de eigendommelijke inrigting van plantaadjes gehandhaafd.

In het tegenwoordig ontwerp komt de bepaling van het vorig ontwerp niet voor, om den vrijverklaarden slaaf onder de verpligting te brengen, aan den Staat de uitlage van den te zijnen behoeven betaalden losprijs uit de vruchten van zijnen arbeid terug te geven. Volgens deze ontwerpen zal de schadeloosstelling slechts voor een derde in geld plaats hebben, en voor de overige twee derden door storting in eene te Paramaribo op te rigten bank, bestemd om de stoffelijke instandhouding en ontwikkeling der kolonie Suriname te bevorderen, door het voorschieten van kapitalen tot verbetering van kultures en fabrikatie, het aanvoeren van immigranten, het voorschieten op te veld staande of in bewerking zijnde produkten, en het realizeeren daarvan op de voordeeligste en minst kostbare wijze, enz. De losprijs der stads- of partikuliere slaven is als maximum aangenomen naar den grondslag van den ouderdom. Bij de overweging der daartegen ingebragte bedenkingen is besloten tot het doen wegvallen van het geheele zesde hoofdstuk der voordragt van 1857, handelende over den regtstoestand der vrijgemaakte slaven.

De kosten der uitvoering van genoemde ontwerpen is geraamd op *f* 19,588,670 zijnde *f* 3,651,040 minder dan van het vroeger voorstel.

Bij de overweging in de afdeelingen der Tweede Kamer van het wetsontwerp tot aanwijzing der middelen, bestemd om de staatsuitgaven voor het dienstjaar 1859 te bestrijden, is de aandacht vooral gevestigd geweest: In de *eerste* plaats werd door eenige leden bezwaar gezien in de te hooge raming der Staatsinkomsten voor 1859. De meeste overige leden vereenigden zich niet met deze afkeuring der raming. Het *tweede* hoofdpunt betrof het voorstel der Regering om de *f* 3,800,000 tot het doen sluiten dezer begrooting uit de koloniale geldmiddelen vereischt, aan te wijzen op de reeds verkregen baten voor 1858; niet, zoo als tot nu toe regel was, uit toekomstige baten van een volgend jaar. Terwijl de meeste leden deze verandering eene verbetering noemden, waren er, die het voorstel strijdig achtten met het welbegrepen belang onzer Financiën.

Het *Handelsblad* bevat een ingezonden stuk geteekend „een uwer geabonneerden" dat wij hier overnemen zonder daarom geacht te willen worden ons met de konkluzie te kunnen vereenigen.

„Bij de kwestie over Sarawak en de lage leugentaal door den *Times* gebezigd, om de Engelsche natie op te winden, ten einde zij zonder schok de onregtvaardigste handeling zal kunnen goedkeuren, gevoel ik mij verpligt, mijnen landgenooten bekend te maken met hetgeen ik negen jaren geleden gehoord heb op eene overlandreize naar Singapore. Juist was in dien tijd kwestie van Sarawak en Brooke en ik kan u verzekeren, dat bijna alle Engelsche medepassagiers, dien fortuinzoeker verachtten en zijne handelingen in de sterkste bewoordingen afkeurden. „Hij moet weder in Londen komen, zeiden zij, dan zullen wij hem eene andere ontvangst bereiden en mag hij blijde zijn, als hij er dan heelhuids afkomt. Het is eene schande voor de Britsche natie, dat de regering dien man zoo gevierd heeft, zijne handelingen om door alle lage middelen zijne vestiging op Sarawak te bevorderen, werden minder afgekeurd, maar de gruwelijke slagting op zijn aanzoek en onder zijne leiding onder de arme Dajakkers door de Britsche troepen aangerigt, roept om wraak." Ik hoorde een doctor bij de Engelsche marine zeggen, dat allen, die de expeditie medemaakten, gruwden van het handwerk, waartoe men hen vernederde; een officier der marine gaf zijne verontwaardiging lucht, door te zeggen: „Wij zijn krijgslieden, maar niet bestemd om weerlooze menschen, vrouwen en kinderen te slagten, zelfs al stonden zij onder het vermoeden van zeeroof te hebben gepleegd;" en die opinie was niet die van een enkelen man, maar van allen, zelfs op Singapore; men meende, dat Brooke alleen tot vestiging van zijn gezag de Britsche zeemagt die schandelijke handeling had doen begaan. Van de regten van Nederland was nimmer sprake en als ik mij in het gesprek mengde, sloegen zij een geheel anderen toon aan. Zekere koopman te Singapore was jaren lang te Borneo Proper geweest, en zeide voornemens te zijn, zich te Times-Laut te vestigen; dit behoorde niemand, vermeende hij. Op mijne aanmerking, dat het eene Hollandsche bezitting was, haalde hij de schouders op en liet niet onduidelijk blijken, dat hij tegen de Hollanders; vooral als de Britsche industrie er door gebaat werd, alles geoorloofd achtte. Het was een lust te zien, hoe men met de kaart in de hand den Indischen Archipel verdeelde, Sumatra's Oostkust lag het eerst aan de beurt, om onder Engelschen invloed te staan, de rest zou wel volgen. Zij dachten als de redactie van den *Times*: het doel wettigt de middelen.

„Mij deed het leed dat leden van een anders zoo edel volk, zoo weinig zwarigheid maakten, om de regten eener bevriende natie met voeten te treden; de Belgische revolutie en de intervenierende non-interventie, hadden mij wel geleerd niet veel heil bij hen te zoeken, maar ik had steeds de meeste achting voor die natie behouden; thans heeft de redactie van den *Times* mij wakker geschud en gave God dat het Nederlandsche volk ontwaakte uit zijnen doodslaap, en leerde zoo veel belang in onze kostbare bezittingen te stellen als het Engelsche.

„Bij al het onregt, bij alle verguizing, ons aangedaan, moet men hun de eer toekennen dat zij eigenlijk op de hoogte zijn en de meeste Engelsche burgers beter de gelegenheid en waarde van Borneo en onze andere bezittingen kennen, dan de meeste Nederlanders; dat men in Londen meer van Borneo-Proper afweet dan in Amsterdam, waar men in slaap is gewiegd door het batig saldo, en vergeet wat Borneo voor den handel en industrie van Amsterdam konde en moest zijn; het ware daarom te wenschen dat die bezitting aan Frankrijk of aan Engeland wierd verkocht eer ze ons op de onwettigste wijze wordt ontnomen, en men zich beroept op een fait accompli."

Door den minister van Oorlog is bepaald, dat de officieren van gezondheid van de regimenten infanterie wederom dit jaar in het paardrijden zullen worden geoefend, alsmede de officieren, niet tot de beide wapens behoorende. Gemelde oefeningen zullen aanvangen den 15 November a. s. en eindigen den 1 April 1859. In die garnizoenen, waar zich geen kavallerie bevindt, zal op gemeld tijdstip een detachement kavallerie, onder kommando van een officier, in garnizoen komen, ten einde de officieren aldaar in het paardrijden te onderwijzen.

De minister van Binnenl. Zaken heeft na overleg met den minister van Financiën op eene vraag, of van de jaarwedde, den tijdelijk waarnemende hoofdonderwijzer uit te keeren, ook iets behoort te worden ingehouden als bijdrage aan het Rijk voor pensioen, geantwoord dat vermits diensten, bij wijze van interimaire waarneming verleend, uit den aard der zaak geen aanspraak op pensioen kunnen geven, van de belooning daarvoor genoten, ook geene bijdrage voor pensioen behoort geheven te worden, hetgeen echter niet belet, dat de hulponderwijzer, die van eene vaste aanstelling voorzien, als zoodanig pensioen bijdrage verschuldigd is, met de voldoening daarvan naar den daarvoor bepaalden grondslag behoort voort te gaan, ook over den tijd, dien hij in eene interimaire waarneming der betrekking van hoofdonderwijzer mogt doorbrengen.

Gedurende de maand Okt. zijn langs den Holl. Spoorweg vervoerd 98.039 reizigers. De opbrengsten waren voor reizigers *f* 80,877.16½. voor goederen *f* 17,096.95½. Totaal *f* 97,974.12. Het aantal reizigers sedert primo Januarij bedroeg 1,033,115 en de opbrengst voor reizigers en goederen *f* 1,034,087.20.

Op Regtboomsloot is het lijk van een ruim 70jarigen grijzaart uit het water opgehaald. Sedert Zondag-avond was hij vermist.

Te Maarssen is eergisteren een lijk opgegraven, om geregtelijk geschouwd te worden. De uitslag is nog niet bekend.

Blijkens mededeelingen van onderscheidene telegraafbesturen, zijn te Adelsberg en Werschetz (Versetz) in Oostenrijk, te Landerneau in Frankrijk, te Barletta, Bovino, Foggia en Sessa in het koningrijk Napels te Michaileny in Moldavie, en te Enkoeping in Zweden telegraafkantoren geopend.

Voor het verkeer met Rusland, de Donau-Vorstendommen, Zwitserland, Italië en Turkije, is de prijs van een berigt van 1 tot 25 woorden benevens 5 vrije adreswoorden van 's Gravenhage naar Jersey, Geurnsey en Alderney bepaald op *f* 4,95.

Namen van plaatsen en personen, die uit meer dan een woord zijn zamengesteld, bijv. New-castle-on-Tyne, Ashby de la Zouch enz. worden voortaan, in het verkeer tusschen Groot-Brittanje en de Staten der Duitsch-Oostenrijksche telegraafvereeniging, behalve Nederland, alleen dan voor *één* woord geteld wanneer zij aan elkander zijn geschreven. In het verkeer met Nederland gelden zij in elk geval voor *één* woord.

Het Hoogduitsche maandschrift voor pomologie, en praktische ooftkweekerij deelt het volgende mede, waarin een kundig Hongaarsch boomkweeker, Siebenfreund, een eenvoudig middel aan de hand geeft tot afwending van de vernielingen der mollen.

„Ik behoor, zoo zegt genoemde Siebenfreund, tot de groote vereerders der mollen, en als ik ze in mijne boomkweekerij vermeerderen kan, doe ik het zeker, wijl ik in elken mol eenen vriend meer heb, die mij van de lastige vijanden mijner boompjes in de aarde zoekt te bevrijden. Veroorlooft zich echter een dezer woelers eene wandeling in mijnen moestuin, dan verandert de betrekking, en de goede vriend wordt, bij zijne bedoeling om mij nuttig te zijn, een vijand die zulk eene aanzienlijke schade aanrigt, dat ik alle middelen moet aanwenden om deze te voorkomen. Wij weten dat de reukorganen van den mol ten uiterste gevoelig zijn, en dit was de aanleiding, dat ik naar middelen zocht, hem van plaatsen te verdrijven, waar hij niet zijn mag. Dit gelukte mij zeer eenvoudig door het gebruiken van steenkolenteer. Ik laat namelijk rondom de zaaibedden eene 7 (Oostenrijksche) duim, dat is ruim 18 Nederl. duim, diepe greppel maken en leg daarin een gewoon door steenkolenteer getrokken bindtouw, dat met de uitgegravene aarde weder bedekt wordt, en geen mol passeert deze linie weder.

„Nog meer zal misschien de mededeeling verheugen, dat geen haas zulke boven den grond gespannen en met teer bestreken touwheiningen doorgaat. Ik had eene 80 voet lange touwheg met teer bestreken, in den vorigen herfst aangelegd, en geen spoor van haas was, op minder afstand dan twee schreden er af, zigtbaar."

Z. M. heeft benoemd: tot burg. der gem. Muiden en Weesperkarspel, C. Lamaison; tot plaatsv. kantonr.: te Nieuwer-Amstel, mr. D. L. de Leao Laguna; te Naarden, M. C. van Pellecom; bevorderd tot adj.-komm. bij de direktie der Marine te Vlissingen, J. Ludolph, en aangesteld tot klerk te Willemsoord, H. J. Schuyt.

HARDERWIJK, 2 Nov. Naar men verneemt heeft dezer dagen te Elburg het volgende vooral plaats gehad: Een ongehuwde vrouw maakte haren vader met haren zwangeren toestand bekend; deze geraakte hierdoor zoo in toorn, dat hij haar op een stoel wierp en met een tweeden stoel zulk een slag op het hoofd toebragt, dat zij reeds den volgenden dag is overleden.

(*H.*)

ALKMAAR, 3 Nov. De prijzen van Kaas, zijn als volgt: Goudsche gescheept *f* 11 a 15. Op de groote Najaarsmarkt zijn aangevoerd. boven één jaar oud 1525 stuks; beneden één jaar oud 4114 stuks; te zamen 5639 stuks vee.

SCHOONHOVEN, 2 Nov. De weekmarkt was heden door de landlieden der omstreken tamelijk wel bezocht. Van het nieuwe Hennepgewas is nog weinig gereed en hebben aanvragen noch verkoopen plaats gehad; van den prijs is geene limite aan te geven. Hennepzaad meerendeels opgeruimd en wat geldig betreft onveranderd gebleven.

Weiboter geldt van 80 tot 85 c. per Ned. ℔; roomboter tot dusverre schaarsch, wordt met 110 à 120 c. per Ned. ℔ betaald. Kaas onveranderd, geldt van *f* 18.50 tot *f* 21 per 50 Ned. ℔. In vet vee is de stemming lager en de vraag minder geanimeerd.

Appelen, waarvan nog al voorraad is, zijn in prijs dalende; goede gave, duurzame soorten gelden van *f* 2.40 tot *f* 2.80 het mud.

MAASTRICHT, 2 Nov. Het Hof van Limburg heeft in de zitting van heden uitspraak gedaan op het hooger beroep, ingesteld door den heer P. Regout, fabriekant alhier, tegen een vonnis der arrondissements-regtbank te Maastricht, tegen hem en het gemeentebestuur dezer stad gewezen, waarbij de wegruiming wordt bevolen der gaspijpen, die door den appellant in stadsstraten zijn gelegd. Bij het arrest van het Hof is de vordering in konventie, strekkende tot aanneming van een nieuwen borg, ontzegd, en ten aanzien van de rekonventioneele vordering beslist, dat aan den appellant slechts eene bloote vergunning is gegeven, die bij raadsbesluit mogt worden ingetrokken, terwijl het gemeentebestuur geregtigd was, eene vordering tot wegruiming bij den regter in te stellen of, door uitvoering van het raadsbesluit, tot die wegruiming over te gaan. Het Hof heeft mitsdien het vonnis, waartegen beroep was ingesteld, bevestigd, en, met ontzegging van den eisch in konventie, dien in rekonventie, tot wegneming der gaspijpen, toegewezen. Waarschijnlijk zal alsnu de zaak in kassatie aan de beoordeeling van den Hoogen Raad onderworpen worden.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 2 November. Sedert eenige dagen werden er te St-Cloud drokke raadsvergaderingen gehouden, die door den Keizer zijn voorgezeten; men vermoedt dat ze betrekking hebben op de Italiaansche zaken en de houding van Oostenrijk.

— Ondanks de pogingen van het Fransche goevernement om den onaangenamen indruk uit te wisschen, die de zaak van de *Charles Georges* aan het hof te Lissabon heeft veroorzaakt, is men daar nog eenigzins verbitterd. Het Portugeesche goevernement zou het voornemen hebben om de overeenkomst te verbreken, welke het in 1812 met Engeland aanging, ter onderdrukking van den slavenhandel; de kosten, die de kruisers vereischen, zouden als nutteloos moeten worden beschouwd, indien aan het stelsel der immigratie van negers wordt vastgehouden. Men acht dit voornemen als in een oogenblik van ontevredenheid ontstaan.

— Generaal de Salles is gisteren aan de gevolgen zijner verwonding overleden. De Keizer heeft aan de familie zijne deelneming doen betuigen. De heer de Chanaleilles, van wiens verstandsverbijtering men thans overtuigd schijnt, is naar een krankzinnigen-gesticht vervoerd. Zijne echtgenoote is eene dochter van Las Cases den getrouwen medgezel van Napoleon I op St.-Helena.

— "Het tegen den graaf de Montalembert aangevangen regtsgeding, zoo leest men in een korrespondentie, heeft in de politieke kringen alhier en bij hen, die eene rol hebben vervuld in de vier en dertigjarige vrijheid van diskussie, namelijk van 1814—1848, een zekeren indruk gemaakt. In het artikel, 'twelk tot de inbeslagneming van den *Correspondant* aanleiding heeft gegeven, straalt een innig leedwezen door over dat verledene en eenige hoop op de toekomst.

"Men vindt er geene grove of brutale aanvallen in — de heer de Montalembert is met zijn aristokratischen aard en meer nog met zijne verhevene ziel tot grofheden niet in staat; hij bezigt slechts tamelijk scherpe en treffende toespelingen, hier en daar eenige bliksemafleiders, doch die niet talrijk genoeg zijn, altans na wat gebeurd is te oordeelen, om de kwetsbare punten van het artikel te beschermen; kortom men vindt er dat dialektiesch vuur, dien krachtigen stijl in, welke het voorregt van zijn schoon talent zijn, dat niets zonder warmte kan uitspreken, omdat het niet koel kan gevoelen.

"Die hoedanigheden van zijn verstand en litterarische kennis worden gebreken onder een bestuur, dat de pers onderworpen heeft aan eene wet geheel verschillend met die waarvan zij, het kan niet ontkend worden, onder vorige regeringen genoten en misbruik gemaakt heeft. De misslag, door den heer de Montalembert bedreven, en dien hij immer zal bedrijven is, dat hij zich in den tijd vergist.

"Hij begint met eenige behoedzaamheid en terughouding. Doch dra wordt hij door het geweld van zijn vurigen aard beheerscht, en hij geeft zijne pen den vollen teugel. Hij volgt haar, waar ze hem leidt, en natuurlijk leidt zij hem tot den lof der parlementaire instellingen, die in Engeland bestaan, met een treurigen terugblik op die, welke sedert zeven jaren ons land besturen.

"Aanschouwt hij de grootsche debatten van het Engelsche goevernement, de vrijheid van het spreekgestoelte en der pers, de welsprekende parlementaire redenaars als lord Derby, lord Palmerston, den heer Disraëli, welke door de magt hunner woorden over het lot des lands beslissen, dan verheffen zich zijne denkbeelden, zijne krachtige verbeelding geraakt in vuur, zijn schrijvers, talent vindt zich, als in de beste dagen zijner jeugd, bezield en voor éénen dag wekt hij, in den *Correspondant*, het parlementair goevernement in het leven weder op.

"Verschillend, natuurlijk, wordt zijn artikel beoordeeld, en naar de partij, waartoe men behoort. Sommige laken, anderen loven hem, naarmate zij het tegenwoordig goevernement óf vijandig óf genegen zijn, doch er is slechts ééne stem over het talent dat er in uitblinkt. Vooral werd ik getroffen door een zinsnede, die geheel en al buiten de politiek is, en het kenmerk draagt van dat verheven gevoel voor kunst een poëzij, 'twelk een der verleidelijkste hoedanigheden is van dien verheven man."

Het regtsgeding wordt door het publiek met gespannen nieuwsgierigheid verbeid. Men noemt de heeren Berryer en Dufaure, als de advokaten, die er in zullen optreden.

— Uit Konstantinopel wordt het volgende geschreven: Lord Redcliffe is steeds te dezer stede, schoon hij bereids veertien dagen geleden had moeten vertrokken zijn. Het schouwspel, dat wij sedert 's lords komst hier voor oogen hebben is voorwaar buitengewoon. Twee ambassadeurs van geheel verschillenden aard, met geheel tegenstrijdige politieke beginselen, die voor elkander geen zeer vriendschappelijke gevoelens] voeden, zijn te gelijkertijd bij hetzelfde hof geakkrediteerd. De een heeft al het gezag van een gevestigd vertegenwoordiger, en is in het bezit van het vertrouwen van zijn goevernement; de andere is met eene bijzondere zending belast, welke hij nitvoert met al de hulpmiddelen, die hem zijn persoonlijk karakter en zijne bekende antecedenten aanbieden.

"Dat de instruktiën, waarmede beide zijn voorzien, uit dezelfde bron voortkomen, doet niets ter zake. Volgt nu Sir Henry Bulwer stipt de zijne — dan kent men den eerbied dien lord Redcliffe immer gehad heeft voor 't geen het vuur zijner verbeelding en zijne persoonlijke antipathie kan hinderen. Nu voeren twee ambassadeurs van hetzelfde goevernement bij denzelfden vorst een verschillende taal. De een stelt zijne, om zoo te spreken, wettige politiek in het volle licht, de andere sluikt ze binnen; de geregelde onderhandelingen van genen worden door geheime inzinuatiën van dezen belemmerd, en de verbaasde ministers van den Sultan weten niet wie van beiden de politiek van het Oostersche kabinet vertegenwoordigt en met wien zij handelen moeten.

"Lord Redcliffe heeft bereids vier bijzondere audieniiën bij den Sultan gehad. Een diep geheim omsluijert de onderwerpen die daarbij behandeld zijn, behalve de hoofdzaak zijner zending, de toepassing van den *hatti-humayoun*, in welke zaak hij, zooals hij-zelf waarschijnlijk vermoed heeft, niet geslaagd is. Men wil evenwel dat in die geheime konferentiën, welke buiten voorkennis der Porte en van den groot vizier verkregen werden, andere zaken besproken zijn. Doch hetzij dat die zaken uit lord Redcliffe zelven voortkomen of dat zij uit zijne instruktiën voortvloeijen, het schijnt dat de lord te dien aanzien geen overwinning behaald heeft."

— Lord Stratford de Redcliffe heeft eindelijk Konstantinopel verlaten; maar het fregat, waarop hij aan boord was, is nabij Smirna gestrand.

— Op dit oogenblik ligt voor Konstantinopel een Amerikaansch oorlogschip van 74 stukken ten anker, 't geen, naar men beweert, een verkrachting zou zijn van het Parijsche traktaat ter zake der bepaling van de sterkte der oorlogschepen, die de Dardanellen mogen binnen varen. Rusland zou zich vooral hierover te beklagen hebben, want de Porte zou nu evenmin de sluiting van den Bosforus kunnen eerbiedigen als die der Dardanellen. Er wordt gesproken van een protest van wege de vertegenwoordigers der Europeesche mogendheden te dezer zake.

— Ali Ghalib, zoon van Reschid pacha, schoonzoon des Sultans, voormalig handelsminister, is in den Bosforus verdronken, ten gevolge dat het vaartuig, waarop hij zich bevond, door een stoomboot in den grond werd geboord. Verscheidene zijner knechts zijn met hem verdronken.

— De konferentiën over de begrenzing van Montenegro zijn geëindigd en spoedig zal men tot de afbakening er van overgaan," krachtens de te Konstantinopel genomen besluiten.

— De onlusten in Bosnië zouden gedempt zijn, blijkens de laatst ontvangene tijdingen uit Turkijë, welks goevernement gezind schijnt, om aan de eischen der Bosnische Christenen voldoening te geven; doch het ondervindt van de zijde zijner ambtenaren veel tegenkanting. Immers ondanks de opheffing van een belasting in Bosnië, de *tretina* geheeten, werd ze onafgebroken geheven door den Kiani pacha, die niet alleen van zijn post is afgezet, maar naar Konstantinopel terug geroepen, daar hij, ondanks de hem gegevene bevelen, de beys in het heffen dier belasting behulpzaam was.

— Zoo als gisteren is gemeld hebben de progressisten de overwinning te Madrid behaald. Al de kandidaten dier partij zijn gekozen behalve de heer P. de la Escosura, die tegenover het ministerie een meer bepaalde vijandige houding heeft aangenomen.

— De over Madrid ontvangen tijdingen uit Portugal berigten, dat de Koninklijke familie bij de opening der Cortes tegenwoordig zal zijn. Het geschil met Frankrijk zal de diskussie zeer belangrijk maken. Eenige bladen te Lissabon doen het voorstel, om een nationale inteekening te openen ter bestrijding der vergoeding, die ter zake van den *Charles Georges* betaald moet worden.

ENGELAND.

LONDEN, 2 November. De toestand in Indië, zou, naar 'tgeen uit Kalkutta geschreven wordt, niet verbeterd zijn. Den 20n September had generaal Campbell nog geene aanvallende beweging gedaan, 't geen men toeschrijft aan de vertraging in de komst van hulpbenden. In Engeland levert de rekruteering weinig op en men is verpligt de garnizoens regimenten te nemen. Duurt de oorlog nog een jaar, zoo zegt de korrespondent, er zal in Groot Brittanje geen leger meer bestaan.

Nopens het bloedbad te Moultan, in het koningrijk Lahore, dat aan 1450 Sepoys het leven kostte, behelst een blad de volgende beschouwingen:

"Het in Indië gevolgd stelsel is niet alleen onzedelijk, maar in volkomen strijd met de ware belangen van Engeland. Door allerwege de galg mede te voeren; door immer de afschuwelijke teregtstellingen voor den mond der kanonnen te herhalen en wel, ondanks den afkeer dien de beschaafde wereld daarvan toont; door de Indiërs zoo geheel buiten de wetten der menschelijkheid te bestrijden, halen de Engelschen zich den eeuwigen haat dier bevolkingen op zich, en die haat, door den oorlog te doen duren, zal hun eindelijk noodlottig worden. Men kan in zulk een bevolkt land honderd, twee honderd, ja zelfs drie honderd duizend menschen dooden, maar men kan geen twee honderd millioen zielen vernietigen, en zulk een cijfer moet noodzakelijk de overhand hebben.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 4 November.

BEVALLEN (30 Okt.): C. D. D. Wendelaar, geb. Bonga, Z. — (1 Nov.): C. F. G. Meijer, geb. Moquette, Z. — (2 Nov.): H M. Ten Hamm, geb. Trooster, Z.

OVERLEDEN (29 Okt.): H. F. G. Kratzenstein, 68 j. - J. B. Hert, 65 j. — (30 Okt.): J. W. A. Westhoff, 51 j. - J. H. van den Burg, geb. de Bruyn, 36 j. — (31 Okt.): L. Hus, 60 j.

Wisselkoers.

2/m. Parijs	*f* 55½	2/m. Livorno	*f* 39⅛
Zigt "	" 56	" Napels	" 80¼
2/m. Bordeaux	" 55¼	3/m. Petersburg	" 1.70½
½/m. "	" 55⅝	6/w. Weenen	" 110¾
3/m. Madrid	" 238	" Augsburg	" 35½
" Cadix	" 240	" Frankfort	" 99
" Sevilië	" 237	2/m. Hamburg	" 34⅞
" Bilbao	" 237	Zigt "	" 35$\frac{1}{16}$
" Lissabon	" 40⅞	2/m. Londen	" 11.60
" Porto	" 40⅞	Zigt "	" 11.67½
2/m. Genua	" 45¾	Rotterdam	" ⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 3 Nov. België 2½ pc. 57p; 4½ pc. 99.75p; Metal. 81.75g; Nation. 82.06¼; Spanje 1½ pc. 29.62½; 3 pc. 41.25.

PARIJS, 3 Nov. Rente kont. 4½ pc. 96.—, op tijd 3 pc. 73.05; Credit mobilier 915; Fr.-Oost, Spoorw. 651; Spanje 1½ pc. —; 3 pc. —; Rom. Leening —.

MADRID, 1 Nov. Spanje 3 pc. 42.60; 1[illegible]

LONDEN, 3 Nov. Cons. 98; Braz. 5 pc. —; 3 pc Mexiko 20¼; 4½ pc. Peru 92; 3 pc. id. [illegible]; 4½ pc. id doll. bonds 80; Grenada uitgest. 5⅝; id. werkelijke 20¾; 5 pc. Venezuela 40¾; 2¼ pc. id. 44⅝; 5 pc. Port. 47¼; 3 pc. Spanje 47½; 1½ pc. id. 30½; Amortiz. —; Coupons 6½; 4½ pc. Russen 102⅞; 5 pc. id. 113; 2½ pc. Holland 66½; 4 pc. id. 101; Illinois Shares 76; id. 7 pc. Oblig. 80½; Sardinië 94; Ecuador 15¼.

WEENEN, 3 Nov. Met. 5 pc. 86.30; Nat. 86.50; Bank-Aktiën 995; Noord-Bahn akt. 73.—; Credit Anst. 247; O.-Fr. Spoorw. akt. 70.70; Saltzb. 90.30; Lomb. Venetiaans. 126; Wissel op Londen 3/m. 10.30; Goud 3; Zilver —.

BERLIJN, 3 Nov. Stieglitz 5de serie 104; 6de id.

108; Rusland 5 pc. 110½; Pruiss. Staats. 4½ pc. 100; Diskonto 5.

HAMBURG, 3 Nov. Mexikanen 4⅞, Spanje 3 pc. 38¾; 1½ pc. 28⅜, Rusland 5 pc. —, 4½ pc. —, Vereinsbank 97¼, Noord-Duits. bank 87½, Wissel op Londen kort —.—; 3/m. —.—, Amsterd. —.—, Diskonto 1¾.

FRANKFORT, 3 Nov. Metalliek 5 pc. 81¼, Spanje 3 pc. 41⅛; 1½ pc. 30, Wissel op Londen 116⅞, Weenen 118¼, Parijs —, Amsterd. —, Diskonto 5.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		3 NOV.		4½ u.	gebl.
Amsterdam, Thesaurie .	5 pCt.	106½	a		
Nederl. Bank	4 ″	170	″		
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	63 13/16	″	64¼	64¼
Dito Dito	3 ″	75¾	″	75 13/16	
Dito Dito	4 ″	98⅛	″	98 3/16	98 3/16
Amortis. Syndik. . .	3½ ″	91⅞	″	92	
Aand. Handel-Maatsch.	4½ ″	142	″	142⅛	142⅛
Oost-Ind. Leening . .	4 ″		″		
Aand. Holl. Spoorweg. . .			″		
Leening idem	4½ pCt.		″		
Aand. Rijn-Spoorweg .	4½ ″	101⅛	″		
Maatschappij van Weld.	4 ″	63	″		
België, Cert. Adm. B. bk.	2½ ″		″		
Dito bij *Rothschild* . .	2½ ″		″		
Frankrijk, Certifikaten .	3 ″		″		
Spanje, Obligatiën . .	1½ ″	29 15/16	″	30	30
Dito.	3 ″	45 9/16	″	45⅝	
Dito Binnenl.	3 ″	40 11/16	″	41 1/16	41 1/16
Amortisable Schuld . . .		10⅝	″	10¾	
Bewijzen Coupon			″		
Crediet Instel. bij *Prost & C°*. .		85	″		
Portugal, Obligatiën . .	3 pCt.	46	″	46 1/16	46 1/16
Dito 1856	3 ″	44 13/16	″	44⅞	
Dito Uitgestelde		29½	″	29⅝	
Rusl., Obl. bij *Hope en C°*.	5 pCt.	105½	″	105⅝	105⅝
Dito bij idem 1828/1829	5 ″	103⅜	″		
Cert. bij idem 1831/1833	5 ″	90¾	″	91⅛	
Dito bij idem 1840 . .	4 ″	85¼	″	85½	85⅜
Dito bij *Stieglitz* . . .	4 ″	85⅛	″	85¼	
Dito Nieuwe . . .	4 ″		″		
Dito 5de Serie	5 ″		″		
Dito 1855, 6de Serie .	5 ″	101 11/16	″	101¾	
Dito adm. te Hamburg	5 ″	98⅝	″		
Dito dito te Londen .	5 ″		″		
Dito dito dito .	4½ ″	98⅛	″		
Inschrijving in Assignat.	6 ″		″		
Certifikaten van dito .	6 ″	65 11/16	″	65¾	
Spoorweg Aktiën . .	5 ″	75	″		
Polen, Aand. 1835, fl. 500	*f*		″		
Obligatiën	4 pCt.	81 5/16	″		
Pruissen, Obligatiën . .	4½ ″		″		
aandeelen 1854 . . .	3½ ″		″		
Oostenrijk, Obl. bij *Goll en C.*	5 ″	80½	″		
Dito dito	4 ″		″		
Dito Metalliek . . .	5 ″	77¾	″	77 15/16	77 15/16
Dito Rente Amsterdam	5 ″	87	″	87⅛	87⅛
Dito Nationale 1854 .	5 ″	77 15/16	″	78⅛	78⅛
Dito dito	2½ ″	39½	″	39⅝	39 9/16
Weener Bank-Aktiën. . .	*f*		″		
Dito Aand. fl. 250, 1839 .	″		″		
Dito dito ″ 250, 1854	4 pCt.		″		
Beijeren, Spoorweg Aandeelen .		41½	″		
Napels, Cert. bij *Lam. en B.*	5 ″		″		
Dito bij *Rothschild* . .	5 ″		″		
Denemarken, Oblig. te Lond.	5 ″		″		
Dito	3 ″		″		
Braziliën, Geldl. 1824 v. £ 100	5 ″	100	″		
Dito 1839 van £ 100 . .	5 ″		″		
Dito 1843 ″ £ 100 . .	5 ″		″		
Dito 1852	4½ ″		″		
Sardinië	5 ″	91½	″		
Peru [illegible] 1854 . .	4½ ″		″		
Dito te Parijs			″		
Ecuador, Oblig. 1855 . .	1 ″	14 15/16	″	15¼	
Venezuela, dito 6 pCt thans	4¾ ″		″		
Dito Uitgestelde . . .	2¼ ″		″		
Grenada, Obligatiën . .	3¼ ″	18⅜	″		
Dito Uitgestelde . . .			″		
Mexiko dito	3 ″	18½	″		
Nrd-Amer., Ph. *Hope en C*, Ir. A	/		″		
Dito . . . . dito	″ B ″		″		
Dito bij *Rothschild* . .	6 pCt		″		
Amerik. Bank-Aktiën			″		
Illinois Spoorweg-Aandeelen			″		
Dito Oblig. Constr. Bons.	7 pCt.	84 13/16	″	85	84 13/16
Louisiana	5 ″		″		
Griekenl., Obl. Geldl. 1825	5 ″		″		

Handel-Maatschappij kontant 142; Russische Spoorweg doorgef. 245 [illegible]

De markt was over 't geheel gunstig gestemd, vooral zijn de Nationale en Spaansche fondsen aanzienlijk vooruitgegaan.

Koers van het Geld: Beleening 3½ pCt., Prolongatie 3¼ á 3½ pCt., Diskonto 3½ pCt.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 3 Nov.

Tarwe en Rogge in een doen met weinig handel.

Verkocht van Tarwe: 133 ℔ witb. Poolsche *f* 330; 135 ℔ Kubanka *f* 305; 131 ℔ o. Bovenl. *f* 282; 127 ℔ o. Rijn *f* 240; 126 ℔ j. Groninger *f* 240.

Van Rogge: 127 ℔ Pruissische *f* 191; 125 ℔ dito *f* 188; 118, 119, 120 ℔ Petersb. *f* 174, 176, 178.

Garst, Haver en Boekweit zonder handel.

Koolzaad: Deensch 71 £. Op 9 vaten Olie in April ek. 78; Nov. 75½; Dec. 76½ £. *Raapolie* op 6/w. *f* 43½; Vliegend *f* 42¼ a ½; 1°. Mei ek. *f* 43 a 2¾; Dec. *f* 42¼ a *f* 2. *Lijnolie* op 6/w. *f* 31¼; Vliegend *f* 30 a ¼; 1°. Maart ek. *f* 30¾ a ½; April *f* 31 a 30¾; Mei *f* 31, ¼ a *f* 1; Dec. *f* 30 a 29¾. *Hennepolie* op 6/w. *f* 38¼; Vliegend *f* 37.

SCHIEDAM, 3 Nov. Rogge. In publieke veiling zijn verkocht: circa 72 last Koersche, minder en meer beschadigd, van *f* 192 a 173 kt. per last, wegende 116/2 a 121/2 ℔; circa 169 last Archangel, minder of meer beschadigd, van *f* 161 a *f* 153 kt. per last, wegende 114/2 a 117/2 ℔. — Moutwijn *f* 14,—; Jenever *f* 19,50; Amst. Proef *f* 20,75 per Ned. vat zonder fust, zonder de belasting. Spoeling *f* 1,— per ketel.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 3 Nov. Forster, Sophie Hein, Aux Cayes, l. v. Falmouth. - Teensma, Reintje, New-York.

HELVOET, 3 Nov. Robinson, Albion, Newcastle.

UITGEZEILD:

TEXEL, 3 Nov. Beckering, Attalante, Livorno. - Fornio, Nicoline, Messina. - De Vrede, Irene, Venetië.

HELVOET, 3 Nov. Earl of Auckland (st.), Londen.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 4 November, in lading naar:

Wezel en Ruhrort. A. Balck, Alma.
Frankfort. F. Proest, Frankfort N°. 10.

Advertentiën.

(730) ONDERTROUWD:

J. P. HOFMAN,
Med. Chir. et art. obst. Doctor te *Oosterhout*,
en
M. J. T. LAGERWEIJ.

AMERSFOORT, 3 November 1858.

Eenige en algemeene kennisgeving.

(733) ONDERTROUWD:

G. J. B. WINKELHAGEN
en
M. M. M. TIMMERMAN.

AMSTERDAM, 4 November 1858.

(731) Op den 1 November overleed te Kampen, na een langdurig en smartvol lijden, na voorzien te zijn met de laatste Sacramenten der stervenden, de Heer J. P. BEEKMAN, in den ouderdom van 61 jaren.

Strekkende deze tot algemeene kennisgeving.

(734) Heden overleed alhier, in den gezegenden ouderdom van 84 jaren en 7 maanden, de Wel-Eerw. Heer DANIEL VAN DEN BERG, rustend Pastoor te Valkenswaard, na tijdig met de H. H. Sacramenten voorzien te zijn.

VALKENSWAARD, den 2 November 1858.
H. F. AARTS, *Pastoor en Deken.* Exec. Test.

ONDERWIJS.

Op eene **Volkschool** in eene der Zuid-Hollandsche steden, wordt onder billijke voorwaarden gevraagd, om verder in het vak van Onderwijs opgeleid te worden: Een **Kweekeling** van de R. C. Godsdienst, niet beneden de 15 jaren oud. Men vervoege zich met *franco* brieven onder de Letters S. P. bij den Boekhandelaar A. HOOGENBOOM, in de Reestraat te Amsterdam. (732)

Men vraagt, om zoo spoedig mogelijk in funct[ie] te treden, een' **R. C. Hulp-Onderwijzer**, die in staat is het Fransch en de Pia[no] te onderwijzen. Brieven *franco*, Lett. Z. aan de Redac[tie] van *de Tijd*, Noordh. Courant te Amsterdam. (72[illegible])

FABRIEK
VAN
GOUDEN BORDUURWERKEN
EN
KERKSIERADEN
VAN
PAULUS SORTORIUS & CIE.
TE AMSTERDAM.

Ons Magazijn is steeds ruim gesorteerd in alles w[at] tot het vak behoord, en door de uitgebreidheid on[zer] Fabriek zijn wij in staat bestellingen zeer spoedig [te] kunnen leveren. In **Zilverwerken** hebben wij e[en] zeer schoon assortiment, waarbij eenige schoone **R[e]monstrancen**, onder deze een Gothische van [illegible] duim hoog geheel in het vuur verguld. Door rijke Te[e]keningen, schoone bewerking en solide Stoffen, bev[e]len onze Borduurwerken zich bijzonder aan.

NB. Twee goede **Borduurders** en twee **Leerjongens** kunnen bij ons dadelijk geplaatst worden. (72[illegible])

De Zalf en Pillen van Holloway zijn ee[n] uitmuntend middel voor vrouwen ter genezing van *o[n]gemakken aan de borst.* De echtgenoot van K. S.... te *Utrecht*, had twee groote etterende wonden aan [de] borst. Men wist niet waaraan dit ongemak was toe[te]schrijven, doch gaf haar verschillende geneesmiddelen die echter alle zonder goed gevolg bleven. Eindelijk be[]sloot de Heer S.... zijne vrouw de zalf en pillen va[n] Holleway te doen gebruiken, zij bewilligde daarin; n[a] drie weken tijds begon het kwaad aanmerkelijk te ver[]beteren, en in het gebruik derzelven twee maanden lan[g] volhoudende, was zij volmaakt hersteld.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:
Doosjes Pillen à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 6.75, *f* 13.50, *f* 20.50.
Potjes Zalf à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 7.05, *f* 13.85, *f* 22.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij de Heeren ADAMA, Apothekers, Utrechtschestraat, Y N° 251 en Nieuwendijk, L N°. 78, als Dépôthouders te *Amsterdam*, bij L. J. GROOTENDORST, dépôthouder te *Utrecht*, G. VERHAART, dépôthouder te *Prinsland* en bij STRAATMAN, hoofd-dépôthouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen* Strand 244 *Holloway's-Etablishment.* (626)

Drukkerij en Boekhandel van P. N. VERHOEVEN, te 's Bosch.

Voor *f* 6.00 in plaats van *f* 9.00.

DE LEVENS EN DADEN
van
GODS HEILIGEN,

benevens breedvoerige onderrigtingen over de hooge feestdagen door het geheele jaar, over de feestdagen van de H. Moeder Gods, enz. enz.,

DOOR

P. M. HUGUES,

Priester van de Congregatie des Allerheiligsten Verlossers,

12 deelen in gr.-12.

Dit uitmuntend werk, voegt bij eene zakelijke beknoptheid de hoogst mogelijke volledigheid. Elk deel bevat de Levens der Heiligen van eene maand, benevens de uitleggingen der feesten, welke in die maand gevierd worden.

Zoo lang de voorraad strekt, worden ze het exemplaar afgeleverd aan f 6.00 voor de 12 deelen. (693)

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.